

OLIMPIADA
WIEDZY O FILMIE
I KOMUNIKACJI
SPOŁECZNEJ

IN FOR MA TOR

PROJEKTOWY

dla **uczniów**
i nauczycieli

Zadanie projektowe 2025

Temat przewodni tegorocznej Olimpiady brzmi: *Kiedy ekran się zazielenia. Ekologia i zrównowagony rozwój w kinie i w produkcji filmowej.*

Zakres zagadnień i zadań odnosi się do wzajemnego oddziaływania filmu i środowiska naturalnego. Istotne w kontekście tematu są wyzwania związane z niwelowaniem wpływu przemysłu filmowego na degradację biosfery (na przykład poprzez zmniejszanie śladu węglowego), ale również rola kina w upowszechnianiu wiedzy o środowisku, w którym żyjemy. W obrębie tematyki znalazły się zatem kwestie zależności twórczości filmowej od zasobów naturalnych.

Zadanie projektowe, które musisz przygotować, łączy sztukę filmową z ekologią oraz ze świadomością powiązań ludzi z fauną i florą.

Głównym zadaniem jest **przygotowanie projektu krótkometrażowego filmu dokumentalnego**. Jego tematem jest **materialność filmu „Niesporczaki” (kiedyś w formie taśmy filmowej, dziś w formie cyfrowych nośników) i jego wpływ na środowisko naturalne**. Na projekt składa się **1) dokumentacja „researcherska”, 2) treatment oraz 3) pitch deck**. Wszystkie składowe twojego projektu filmu dokumentalnego dotyczą środowiskowego śladu analogowej i cyfrowej technologii tworzenia, archiwizowania i upowszechniania filmów. Wszystko, czym będziesz się zajmować, wydarza się w profesjonalnej twórczości filmowej. To standardowe elementy procesu preprodukcji

Z pozycji umieszczonych w bibliografii Olimpiady można się dowiedzieć, że przemysł filmowy jest daleki od neutralności klimatycznej. Profesjonalne tworzenie filmów, ich promowanie, dystrybuowanie i oglądanie wiążą się z wprowadzaniem dwutlenku węgla do atmosfery. Tak zwana emisyjność kinematografii jest badana tak samo, jak w przypadku innych działań człowieka. Nie ma powodu, aby wobec świata filmu stosować taryfę ulgową, jeśli chodzi o ocenę wpływu na globalne ocieplenie. Na przykład obliczono, że 644 loty samolotowe związane z kilkunastodniowym Międzynarodowym Festiwałem Filmowym w Cannes w 2023 roku spowodowały emisję 4,8 kiloton CO₂

(Gössling et al. 2024). Równa się to rocznemu śladowi węglowemu wszystkich mieszkańców miasta wielkości Świnoujścia¹.

Pomiar śladu węglowego nie jest jednak jedynym sposobem myślenia o związkach filmu i biosfery. Sztuka filmowa może nas uczulać na złożoność przyrody, a nawet w pewnym sensie ją unieśmiertelniać, czego przykładem jest film „Niesporczaki” (reż. A. Jaskólska, 1968). Jego bohaterowie to organizmy o niesłychanej zdolności przetrwania. Są w stanie przeżyć ekstremalne temperatury, promieniowanie kosmiczne czy bardzo silne uderzenia. Reżyserce Aleksandrze Jaskólskiej udało się te stworzenia dodatkowo „uwiecznić” na taśmie filmowej, dzięki specjalnej technice zdjęć mikroskopowych. I tutaj warto powiedzieć, że taśma filmowa to zarówno nośnik obrazu, jak i coś materialnego, mającego właściwości fizyczne i chemiczne, która była w powszechnym użyciu przez ponad sto lat historii kina. Umieszczona w kamerze taśma filmowa, na której zapisały się niesporczaki sama w sobie zawierała ślady innych organizmów oraz nieożywionych części przyrody. Negatyw miał swój własny skład chemiczny. Była to mieszanka szczątków zwierząt, roślin i minerałów. W przeszłości zapisywanie obrazu filmowego wiązało się z reakcją fotochemiczną, możliwą dzięki specyficznym właściwościom składników pozyskanych ze świata fauny i flory. Takie same materiały wykorzystywano do tworzenia analogowej fotografii.

Gdy pół wieku temu pokazywano film Jaskólskiej w kinach, w projektorach znajdował się fizyczny nośnik – kopia pozytywowa. Światło z projektora przenikało przez nią, a na ekranie pojawiał się ruchomy obraz. Dzisiaj osoby biorące udział w Olimpiadzie oglądają ten film inaczej – w formie cyfrowej, najczęściej na ekranach prywatnych urządzeń elektronicznych. Digitalizacja nie oznacza jednak dematerializacji. Dzisiejsze technologie cyfrowe są oparte na substancjach pozyskiwanych ze środowiska naturalnego. Plik z „Niesporczakami” jest gdzieś przechowywany i utrzymywany w gotowości do uruchomienia. Udostępnienie z kolei – na przykład w serwisie streamingowym – wymaga materialnej infrastruktury przesyłowej, podobnie jak oglądanie wymaga fizycznie istniejącego urządzenia. Wszystkie te elementy są zależne od biosfery, którą zamieszkujemy.

¹ Przeciętna osoba mieszkająca w Polsce rocznie emituje do atmosfery 7.63 tony CO₂ (Crippa et al. 2024).

Na przykład zlokalizowane w Irlandii centra danych odpowiadały w 2024 roku za ponad 20% zużycia energii elektrycznej w tym kraju.

Materialność filmu była przedmiotem niejednego utworu artystycznego. Na przykład Alexandra Navratil w 2014 roku zrealizowała eksperymentalny film „Resurrections”, eksplorujący temat wykorzystywania odzwierzęcej żelatyny przez firmę AGFA, zaopatrującą kinematografie na całym świecie. W 2019 roku Esther Urlus i Josephine Ahnelt nakręciły „Vegan Analogue Film”, będący rezultatem eksperymentów z emulsją niewymagającą przetwarzania bydlęcych kości. Z kolei niektóre fotografie Simona Starlinga, realizowane w rzadkiej technice platynotypii, ukazują kopalnie, których funkcjonowanie umożliwia istnienie jego sztuki. Pokrewnym rodzajem są utwory o reporterskim zacięciu, eksponujące łańcuchy dostaw materiałów, potrzebnych do produkcji współczesnych technologii. Przykładem takiej śledczej formuły jest film dokumentalny „Blood in the Mobile” (reż. F. Piasecki-Poulsen, 2010) o współzależności naszych telefonów z wydobyciem „krwawych minerałów” w Demokratycznej Republice Konga.

Projekt, który będziesz wykonywać, składa się z trzech powiązanych tematycznie zadań. Zadania należy wykonywać po kolei (od 1. do 3.) zgodnie z opisem przedstawionym w treści każdego zadania oraz poradnikiem dla uczestników.

Zapoznaj się bardzo uważnie z każdym opisem.

Zwróć uwagę na obowiązujące zasady dotyczące Projektu, zawarte w Regulaminie Olimpiady (szczególnie §23). Pamiętaj, że przedmiotem oceny jest kompletny projekt, na który składają się trzy powiązane tematycznie zadania.

Harmonogram II etapu 10. edycji Olimpiady

- ▶ 21.11.2025 – ogłoszenie zadania projektowego
- ▶ 27.11.2025, 17:30 – webinar autorów zadania projektowego, z możliwością zadawania pytań
- ▶ 7.01.2026, do 12:00 – ostateczny termin wpłynięcia Projektu na mail olimpiada@fina.gov.pl
- ▶ 9.01.2026, 10:00 – test stacjonarny we wskazanej szkole w regionie

Wprowadzenie do zadań

Przed Tobą trzy powiązane tematycznie zadania. Wykonuj je w takim porządku, jak zostały one oznaczone, czyli zaczynając od zadania pierwszego, a kończąc na trzecim. Podejmując się tych zadań, wcielisz się kolejno w role: osoby wykonującej research do filmu dokumentalnego, czyli osoby dokumentującej dane zagadnienie, osoby przygotowującej kluczowe materiały koncepcyjne (treatment) oraz osoby szukającej finansowania dla filmu. Wszystkie te role związane są z przemysłem kreatywnym, a zatem musisz jednocześnie wykazać się pomysłowością i rzetelnością w pozyskiwaniu wiedzy oraz dostosować swoje propozycje i rozwiązania do wymogów formalnych tego etapu Olimpiady. Czytaj więc uważnie polecenia do każdego zadania, staraj się sprostać wymaganiom, a zarazem uruchom w sobie zdolności badawcze, literackie, wyobraźnię plastyczną i wizualną, wrażliwość artystyczną, społeczną i filmową. Wykorzystaj także w praktyce swoją wiedzę i doświadczenia zdobyte na wcześniejszym etapie Olimpiady. Pamiętaj, że przedmiotem końcowej oceny będzie tylko całościowy projekt, w którym przedstawisz wszystkie trzy opisane poniżej zadania.

Zadanie nr 1. Dokumentacja na temat materialności filmu

TREŚĆ ZADANIA

W 1946 roku szef działu badawczego Eastman Kodak, największej na świecie firmy produkującej taśmę filmową i fotograficzną, napisał, że „gdyby krowy nie lubiły gorczycy, nie byłoby żadnych filmów” (Angus 2024, 5–6). Miał na myśli fakt, iż tylko żelatyna z kości krów karmionych ziarnami gorczycy nadaje się do produkcji światłoczułej emulsji. Sukces Kodaka zależał od kontrolowania diety zwierząt, których szczątki umożliwiały zapisywanie obrazu na celuloidzie.

Twoje zadanie polega na przygotowaniu dokumentacji do filmu na temat materialności taśmy filmowej, wykorzystanej w „Niesporczakach” i jej wpływu na środowisko naturalne. Dodatkowym atutem będzie odniesienie się do obecnych nośników (cyfrowych wersji filmu i ich wpływu na środowisko). Posłuż się formą wizualnej mapy wiedzy, która stanowi kreatywne i syntetyczne opracowanie tematu, oraz dołącz bibliografię, na której bazujesz.

Wciel się w rolę osoby, która przygotowuje dokumentację na potrzeby filmu. Tego rodzaju praca „researcherska” stanowi fundament dokumentalistyki. Jakiego typu taśma mogła być zastosowana przez Jaskólską? Jaki był jej chemiczny skład? Jak jej producent mógł pozyskiwać te materiały? Gdzie one występują i co jest potrzebne do ich wydobycia lub wytworzenia? Jak dzisiaj wygląda relacja między nośnikiem filmu – kopią cyfrową – a środowiskiem naturalnym? Te oraz podobne informacje to podstawa Twojego filmu. Bez nich nie uda się podjąć decyzji kreatywnych.

Osoby zajmujące się przygotowaniem dokumentacji do filmu dokumentalnego szukają rzetelnej wiedzy oraz dobrych metod jej przekazania reszcie zespołu twórczego. Osoby pełniące funkcje kreatywne – np. reżyserujące lub piszące scenariusz – powinny mieć pełną wiedzę o temacie, przekazaną im w sposób czytelny i ułatwiający podejmowanie decyzji twórczych. W Twoim przypadku formą przekazania wiedzy będzie wizualna mapa wiedzy, czyli coś w rodzaju cyfrowego plakatu czy infografiki, szczegółowo obrazującego

złożoność materialnej historii taśmy filmowej i jego wpływu na środowisko naturalne. Wizualna mapa wiedzy (stworzona np. w Power Point, Canva, Piktochart, Visme) (1 strona) wraz z bibliografią (1 strona: na osobnej stronie, maksymalnie 10 pozycji bibliograficznych) powinna być ostatecznie zapisana w formacie pdf.

Co będzie przedmiotem oceny

1. Rzetelność przedstawionych informacji i poprawność rzeczowa (właściwe użycie pojęć, terminów, faktów, zjawisk), a także poprawność językowa.

0 pkt: błędne informacje lub brak poprawnego użycia pojęć, terminów; niezrozumienie zjawisk, rażące błędy językowe;

1 pkt: poprawna kwerenda, uwzględniono podstawowe terminy i pojęcia; całość to jednak luźno powiązanie spostrzeżenia; występują błędy językowe

2-3 pkt: dobra kwerenda, uwzględniono większość informacji, drobne nieścisłości lub niejasności językowe;

4 pkt: bardzo dobra kwerenda; rzetelne przedstawienie informacji zarówno na temat materialności nośników analogowych, jak i cyfrowych, poprawne użycie pojęć i wykorzystanie faktów, brak błędów językowych;

2. Zgodność z tematyką zadania (skupienie się na materialności filmu tj. materialności taśmy filmowej, sposobach jej pozyskiwania, składzie, pochodzeniu materiałów, procesie produkcji oraz dodatkowo wpływie nośników cyfrowych na środowisko naturalne)

0 pkt: brak zgodności z tematyką zadania lub niezrozumienie tematu zadania;

1-2 pkt: tylko nieznaczna zgodność z tematyką zadania, luźno powiązane spostrzeżenia bez związku;

3-4 pkt: w znacznej mierze zgodność z tematyką zadania, na przykład poprzez skupienie się jedynie na materialności taśmy filmowej lub jedynie na materialności nośnika cyfrowego; powiązanie informacji i argumentów;

5 pkt: pełna zgodność z tematyką zadania, zakres pokrywający zarówno materialność taśmy filmowej, jak i cyfrowego nośnika; dokumentacja prowadzi przez logiczny ciąg argumentów, wykorzystuje zasady projektowania graficznego;

3. Szczegółowa bibliografia wg wzoru opisu bibliograficznego (w tym jakość źródeł informacji).

0 pkt: brak bibliografii;

1 pkt: tylko źródła publicystyczne, popularnonaukowe lub/i krytycznofilmowe;

2 pkt: źródła popularnonaukowe i krytycznofilmowe, także obcojęzyczne, źródła naukowe występujące w bibliografii w informatorze Olimpiady;

3 pkt: dodatkowe źródła naukowe spoza bibliografii z informatora, także obcojęzyczne.

4. Zachowanie wytycznych formatowania (forma graficzna np. infografika), nadanie tytułu, uwzględnienie tematu, uporządkowanie argumentów, m.in. uwzględnienie wielkości liter w stosunku do ważności informacji, stworzenie adekwatnych schematów, wykorzystanie słów-kluczy. W tym zachowanie objętości.

0 pkt: niezachowanie wskazanej w poradniku formy; brak zachowania objętości;

1 pkt: dokumentacja częściowo przedstawia treści w formie graficznej, ale nie uwzględnia kluczowych zasad projektowych;

2 pkt: uwzględniono większość wymaganych założeń i zasad projektowych, drobne nieścisłości lub niejasności w zapisie wizualnym; zachowanie objętości;

3 pkt: wszystkie kluczowe zasady projektowe zostały wzięte pod uwagę i wykorzystane w sposób twórczy i kreatywnie przedstawiający tematykę zadania, została zachowana objętość

Wskazówki

1. SZUKAJ WIARYGODNYCH INFORMACJI

Dokumentacja do filmu wymaga dokładnego researchu i jest kluczowa do przygotowania scenariusza, a następnie do realizacji filmu. Skup się na bardzo szczegółowej kwerendzie, ta powinna zająć najwięcej czasu. Zbierz dane z rzetelnych źródeł, posiłkuj się bibliografią zawartą w informatorze oraz książkami dotyczącymi historii kina. Możesz też sięgnąć do opracowań związanych z analogową fotografią. Skład chemiczny taśmy fotograficznej i filmowej jest podobny.

Zwróć uwagę, że temat zadania jest interdyscyplinarny. Oznacza to, że osoby, które uczą Cię przedmiotów takich, jak: fizyka, chemia, geografia czy biologia mogą posiadać wiedzę o relacji taśmy filmowej ze środowiskiem naturalnym albo na temat sposobów pozyskiwania substancji, z których składa się materiał światłoczuły. Także osoby, które uczą Cię informatyki, mogą odpowiedzieć Ci na pytania dotyczące nośników cyfrowych. Nie obawiaj się skonsultować z nimi Twojego zadania.

Pamiętaj też, że warto skontaktować się z osobami, które posiadają wiedzę ekspercką o filmie i pracują na uniwersytetach lub w instytucjach związanych z filmem (jak FilMOTEKA Narodowa – Instytut Audiowizualny czy Wytwórnia Filmów Oświatowych). Zastanów się, do kogo warto napisać mail (kto może wiedzieć, na jakiej taśmie kręcono „Niesporczaki”? kto mógłby opowiedzieć Ci o technologii rejestracji filmowej?).

Nie ufaj tak zwanej sztucznej inteligencji. Badania pokazują, że niemal połowa odpowiedzi najpopularniejszych chatbotów zawiera błędy. Gromadząc wiedzę do Twojego filmu dokumentalnego, postaw na kontakt z ludźmi. Eksperci, także z Twojego otoczenia, podpowiedzą Ci, gdzie szukać wiedzy na temat nośników analogowych i cyfrowych filmu oraz ich wpływu na środowisko naturalne.

2. SKUP SIĘ NA MERITUM

W procesie dokumentacji do filmu z masy źródeł powinien wyłonić się klarowny pomysł na film. Nie odwracaj uwagi od głównego przekazu. Zrób selekcję zebranego materiału badawczego. Zdefiniuj, co chcesz przekazać w Twojej wizualnej mapie myśli (która może przybrać formę znanej Ci infografiki), jaki ma być jej cel i co chcesz podkreślić jako kluczowe wobec tematu. Pamiętaj o hasle przewodnim tegorocznej edycji: „Kiedy ekran się zazielenia. Ekologia i zrównoważony rozwój w kinie i w produkcji filmowej”.

3. POPRAWNIE OPISZ ŹRÓDŁA, Z KTÓRYCH KORZYSTASZ

Opis książki:

Nazwisko i imię autora/autorki, tytuł książki kursywą, nazwa wydawnictwa, miejsce wydania, rok wydania.

Przykład: Keen Andrew, *Kult amatora. Jak internet niszczy kulturę*, Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne, Warszawa 2007.

Opis rozdziału z książki:

Nazwisko i imię autora/autorki, tytuł książki kursywą, rozdział (tytuł rozdziału), nazwa wydawnictwa, miejsce wydania, rok wydania.

Przykład: Filiciak Mirosław, Media, wersja beta. *Film i telewizja w czasach gier komputerowych i internetu*, rozdział „Telewizja »po telewizji«”, Wydawnictwo Naukowe Katedra, Gdańsk 2013.

Opis artykułu z czasopisma:

Nazwisko i imię autora/autorki, tytuł artykułu kursywą, nazwa czasopisma i rok wydania, numer czasopisma.

Przykład: Włodek Patrycja, *Netflix: The Future Is Now?*, „Kwartalnik Filmowy” 2023, nr 124.

Opis artykułu z internetu:

Nazwisko i imię autora/autorki, tytuł artykułu kursywą (w nawiasie link do źródła artykułu w internecie).

Przykład: Sitarski Piotr, *Typy odbioru utworów audiowizualnych* (<https://edukacjafilmowa.pl/wp-content/uploads/2017/04/Piotr-Sitarski.pdf>).

4. ZROZUM, NA CZYM POLEGA FORMA WIZUALNEJ MAPY WIEDZY

Wizualna mapa wiedzy wiąże elementy różnego rodzaju (tekst, ilustracje, wykresy itp.) w spójną kompozycję, w celu ułatwienia zrozumienia konkretnych treści. W infografikach istotne jest oprowadzenie odbiorcy przez ciąg informacji. W tym celu wykorzystuje się zasady projektowania graficznego, takie jak: dostosowanie wielkości liter do ważności informacji, wykorzystanie słów kluczowych. Najlepiej sprawdzają się schematy czy wykresy – dane można wtedy uporządkować hierarchicznie lub chronologicznie, np. w związku przyczynowo-skutkowe, ale także zaprezentować proporcje czy dane geograficzne. Praktyczna rada: stwórz szkic, który ułatwi organizację treści, unikaj nadmiaru, staraj się używać jednej palety kolorów i stylu.

Dokumentację w formie wizualnej mapy wiedzy możesz stworzyć np. w takich programach jak Power Point, Canva, Piktochart, Visme lub pokrewnych (1 strona). Praktyczna rada: zainspiruj się infografikami, które znasz z popularnych programów do projektowania graficznego. Nie zapomnij o bibliografii (1 strona; na osobnej stronie, maksymalnie 10 pozycji bibliograficznych). Całość (2 strony) powinna być zapisana w formacie pdf.

Zadanie nr 2. Przygotowanie treatmentu krótkometrażowego filmu dokumentalnego

TREŚĆ ZADANIA

Słynna definicja filmu dokumentalnego autorstwa Johna Griersona mówi, że to „twórcze przetworzenie rzeczywistości”. Zadaniem osoby tworzącej film dokumentalny jest takie przekształcenie obiektywnej wiedzy o świecie, aby w interesujący sposób przekazać coś na jego temat.

Twoje zadanie polega na przygotowaniu *treatmentu* krótkometrażowego filmu dokumentalnego, którego temat już znasz: materialność filmu (w formie taśmy filmowej i nośnika cyfrowego). Film zrealizowany na tej podstawie nie powinien trwać dłużej niż 20 minut. *Treatment* powinien mieć 5 stron standardowego maszynopisu.

Realizując zadanie pierwsze, zorientujesz się, jak złożonym zagadnieniem jest wytwarzanie taśmy filmowej. Skondensowanie rozległej wiedzy będzie wymagało postawienia szeregu trudnych pytań, takich jak na przykład: które substancje opisać? które wątki poruszyć? czy uczynić któryś z nich centralnym, czy raczej postawić na balans? Pamiętaj, że filmy dokumentalne są bardzo różnorodne. Mogą być poetycką impresją, drobiazgową obserwacją z perspektywy „muchy na ścianie”, reporterskim śledztwem lub edukacyjnym materiałem, opartym na eksperckim komentarzu. Co więcej, ten sam utwór może zawierać różne techniki twórcze (nie tylko wywiady czy zdjęcia lokacyjne, ale także materiały archiwalne, animację czy fragmenty inscenizowane). Kino dokumentalne nie musi też być pozbawione fabuły. Dramaturgia jest często ważnym sposobem prezentowania faktów o świecie, który nas otacza, w związku z czym filmy dokumentalne niejednokrotnie mają bohaterów (niejako grających samych siebie), trójaktową strukturę czy punkty zwrotne. Do Ciebie należy decyzja, jaka ogólna atmosfera będzie dominować, jakie techniki znajdą się w filmie i jakie środki stylistyczne pozwolą skutecznie opowiedzieć o substancjach tworzących nośniki filmowe i ich wpływie na środowisko naturalne.

Film powinien trwać 20 minut. Napisz *treatment* na 5 stron znormalizowanego maszynopisu (wielkość czcionki 12, Times New Roman, odstępy 1,5) zapisz go w formacie pdf. Ilustracje nie wliczają się do limitu stron.

Co będzie przedmiotem oceny

1. Objętość treatmentu – zgodnie z wytycznymi

0 pkt: objętość treatmentu niezgodna z wytycznymi

1 pkt: objętość treatmentu zgodna z wytycznymi, tj. 5 stron znormalizowanego maszynopisu

2. Tytuł. Film dokumentalny musi mieć tytuł korespondujący z tematyką zadania

0 pkt: brak tytułu

0,5 pkt: w treatmentcie pojawił się tytuł, ale w nieznacznym sposób korespondujący z tematyką zadania

1 pkt: w treatmentcie pojawił się tytuł twórczo korespondujący z tematyką zadania.

3. Temat. Zgodność tematyczna filmu z tematyką zadania.

0 pkt: brak zgodności tematycznej

1 pkt: temat filmu znacznie odbiega od tematu zadania

2 pkt: temat filmu jest zbliżony do tematyki zadania, na przykład pokrywa tylko zakres związany z materialnością taśmy filmowej lub tylko zakres związany z materialnością technologii cyfrowej

3 pkt: tematyka filmu jest zgodna z tematyką zadania, temat potraktowany jest wyczerpująco, zawiera informacje zarówno o zapisie analogowym, jak i cyfrowym;

4. Zawartość merytoryczna. Interesujący/atrakcyjny sposób prezentacji faktów i danych o temacie i uwzględnienie formuły audiowizualnej.

0 pkt: brak zawartości merytorycznej, brak odwołania do danych – treatment opiera się na przypuszczeniach; brak wykorzystania różnorodności stylistyki audiowizualnej i dokumentalnej;

1 pkt: prezentacja faktów ma charakter skrótowy, niepogłębiony, informacje są jedynie zasygnalizowane; formuła audiowizualna ma charakter odtwórczy;

2-3 pkt: zawartość merytoryczna jest pogłębiona, przywołana jest wystarczająca ilość danych, prezentacja faktów wykorzystuje formułę audiowizualną w sposób interesujący; autor/ka wykazuje się znajomością tematu;

4 pkt: wypowiedź jest nowatorska, prezentuje samodzielne sądy i przemyślenia; zawartość merytoryczna jest sfunkcjonalizowana w formule audiowizualnej, przywołana jest duża ilość faktów czy danych w sposób kreatywny i interesujący;

5. Streszczenie scenariusza filmu. Opis przebiegu historii

0 pkt: brak streszczenia filmu

1-2 pkt: opis przebiegu historii wykonany w sposób skrótowy, bez opisu najważniejszych scen we właściwej kolejności

3-5 pkt: streszczenie scenariusza filmu poprzez żywe i interesujące opisanie przebiegu historii wraz z opisem najważniejszych scen we właściwej kolejności

6. Forma. Wybór technik twórczych, korespondujących z tematem i ze sposobem opowiadania (animacja, archiwalia, wizualizacje, sceny inscenizowane, wywiady z ekspertami).

0 pkt: brak informacji o technikach twórczych;

1 pkt: jedynie zasygnalizowanie wyboru technik twórczych, bez uzasadnienia;

2 pkt: uzasadnienie wyboru technik twórczych w kontekście sposobu opowiadania w sposób wystarczający;

3 pkt: wybór technik twórczych koresponduje ze sposobem opowiadania i jest sfunkcjonalizowany w sposób twórczy;

7. Styl. Wybór środków stylistycznych jest sfunkcjonalizowany i korespondujący ze sposobem opowiadania (montaż, muzyka, dialogi, ruch kamery, inscenizacja itp.).

0 pkt: brak informacji o środkach stylistycznych;

1 pkt: jedynie zasygnalizowanie wyboru środków stylistycznych, brak uzasadnienia wyboru;

2 pkt: uzasadnienie wyboru środków stylistycznych w sposób czytelny i przejrzysty;

3 pkt: wybór środków stylistycznych jest w pełni sfunkcjonalizowany, twórczy i adekwatny do pomysłu na film, a uzasadnienie użycia tychże środków przejrzyste i spójne z formą i dramaturgią

8. Bohaterowie. Adekwatność wyboru bohaterów do tematyki filmu.

0 pkt: brak zgodności doboru bohaterów do tematyki filmu;

0,5 pkt: bohaterowie dobrani do tematu filmu pretekstowo, bez jasnego uzasadnienia;

1 pkt: bohaterowie dobrani adekwatnie do tematyki filmu;

9. Struktura dramaturgiczna. Dramaturgia pozwalająca w atrakcyjny sposób przedstawić tematykę filmu.

0 pkt: brak wyraźnej struktury dramaturgicznej filmu;

1 pkt: zachowana trzyaktowa struktura dramaturgiczna filmu, brak odpowiednich proporcji, jedynie zarysowane nieliczne pytania/problemy i odpowiedzi/rozwiązania czy punkty zwrotne

1,5 pkt: odpowiednia proporcja struktury trzyaktowej, nieznaczne problemy z dramaturgią, wyraźne punkty zwrotne

2 pkt: struktura dramaturgiczna filmu (m.in. wraz z punktami zwrotnymi, trzyaktową strukturą) prezentuje tematykę w sposób nowatorski, atrakcyjny, wykazujący samodzielność sądów i przemyśleń autora/ki;

Wskazówki

1. ZROZUM, CZYM JEST FORMA TREATMENTU

Treatment to „projekt” scenariusza. Tak jak każda rozprawka szkolna, składa się z trzech elementów:

1. wstępu, czyli tak zwanej ekspozycji,
2. rozwinięcia, czyli głównej części filmu, w której zawierają się punkty zwrotne,
3. zakończenia, czyli rozwiązania historii. Warto pamiętać: zakończenie powinno mieć znaczenie dla odbiorcy, nieść przesłanie.

W tworzeniu *treatmentu* bardzo ważne jest, aby pamiętać o odpowiednich proporcjach. W strukturze trzyaktowej załóż, że pierwszy akt to 25%, drugi akt to 50%, a trzeci akt to 25% filmu.

2. NIE POMIŃ CZYTELNOŚCI

Treatment to streszczenie scenariusza, zawierające: 1. zarys ważnych wątków, 2. przebieg historii, 3. opis najważniejszych scen we właściwej kolejności, 4. pytanie/problem i odpowiedź/rozwiązanie, czyli punkty zwrotne, 5. charakterystykę bohatera/bohaterki/bohaterów wraz z ich rolą.

3. POMYŚL O OSOBIE CZYTAJĄCEJ

Potraktuj *treatment* jak opowiadanie historii osobie, która siedzi z Tobą przy pizzy, nie bój się używać przymiotników czy przysłówków, aby uatrakcyjnić odbiór. Stwórz żywą opowieść, używaj czasowników aktywnych, np. „Kamera podąża za grzbietem krowy w stronę ubojni”.

4. OPISZ DRAMATURGIĘ SWOJEGO FILMU

Aby nadać dramaturgię filmowi, pamiętaj, aby co jakiś czas wydarzyło się coś ciekawego. A więc myśl o punktach zwrotnych, które nadają tempo opowiadanej historii. Punkty zwrotne to np. zagrożenia, cele, pytania, problemy czy konflikty, ale też zmiany w stylu lub tematyce (na przykład przejścia od fragmentów

nagrywanych kamerą do animowanych). Koniecznie pamiętaj o ciekawym i twórczym zakończeniu twojego filmu.

5. OPISZ TEŻ STYL TWOJEGO FILMU

Przekonaj osobę czytającą, że masz wyobrażenie nie tylko o treści swojego filmu, ale także o jego formie. Styl może być jednolity i konsekwentny, ale możesz też zdecydować się na pewną różnorodność, jeśli będzie dobrze uzasadniona. Opisz środki filmowe, które zamierzasz zastosować (tempo montażu, sposób pracy kamery czy tzw. sound design), i zastanów się, jaką funkcję pełnią dla całości.

Zadanie nr 3. Stwórz prezentację typu *pitch deck*

TREŚĆ ZADANIA

Twoje zadanie polega na stworzeniu prezentacji typu *pitch deck* na temat twojego filmu dokumentalnego. Prezentacja powinna mieć objętość nie większą niż 15 stron i być zapisana w formacie pdf.

Wciel się w rolę osoby, która przygotowuje pokaz slajdów, mający pomóc zdobyć finansowanie dla Twojego filmu. W przemyśle filmowym taka prezentacja nosi nazwę *pitch deck* i powinna zawierać kluczowe informacje o Twoim projekcie, jego treści, formie, genezie oraz celach, które zamierzasz osiągnąć. *Pitch deck* może służyć jako pomoc w wystąpieniu publicznym, ale powinien móc się obronić jako materiał do skupionej lektury. Zwróć uwagę, że podczas przekonywania ludzi do Twoich planów należy zadbać o to, aby zrozumieli, czego dotyczy film. W tym celu musisz wykorzystać pracę „researcherską” wykonaną na potrzeby zadania pierwszego. Liczy się jednak próg dostosowania tej wiedzy do innej potrzeby i pytań: jakie zagadnienia poruszane w Twoim filmie są ważne dla osób, które mogą go sfinansować? Co jest główną wartością Twojego filmu? Co czyni go stylistycznie przekonującym? Na jakie pytania w nim odpowiadasz? W jakiego rodzaju dyskusję wpisują się te pytania? Dlaczego dyskusja na ten temat jest ważna dla relacji świata sztuki filmowej ze środowiskiem naturalnym?

Co będzie przedmiotem oceny

1. Rzetelność przedstawionych informacji i poprawność rzeczowa (właściwe użycie pojęć, terminów, faktów, zjawisk), a także poprawność językowa.

0 pkt: błędne informacje lub brak poprawnego użycia pojęć, terminów; niezrozumienie zjawisk

0,5 pkt: poprawna kwerenda, uwzględniono podstawowe terminy i pojęcia; całość to jednak luźno powiązanie spostrzeżenia; występują błędy językowe

1 pkt: dobra kwerenda, uwzględniono większość informacji, drobne nieścisłości lub niejasności językowe;

2 pkt: bardzo dobra kwerenda; rzetelnie przedstawione informacje, poprawne użycie pojęć i wykorzystanie faktów, brak błędów językowych;

2. Zgodność z tematyką zadania (skupienie się na powiązaniu materialności filmu z ekologią i na jej wpływie na środowisko naturalne, a więc na tym, jak taśma czy cyfryzacja i rozwój technologii cyfrowej wpływają na środowisko naturalne).

0 pkt: brak zgodności z tematyką zadania lub niezrozumienie tematu zadania;

0,5 pkt: tylko nieznaczna zgodność z tematyką zadania, luźno powiązane spostrzeżenia bez związku;

1 pkt: w znacznej mierze zgodność z tematyką zadania, na przykład poprzez skupienie się jedynie na materialności taśmy filmowej lub jedynie na materialności nośnika cyfrowego; powiązanie informacji i argumentów

2 pkt: pełna zgodność z tematyką zadania, zakres pokrywający zarówno materialność taśmy filmowej, jak i cyfrowego nośnika; dokumentacja prowadzi przez logiczny ciąg argumentów, wykorzystuje zasady projektowania graficznego

3. Zawarcie kluczowych informacji o projekcie filmu dokumentalnego, jego treści, o genezie, o celach, które zamierzasz osiągnąć, o znaczeniu tematu dla branży filmowej oraz szerszych debat ekologicznych.

0 pkt: brak kluczowych informacji o projekcie filmu dokumentalnego, szczególnie brak informacji o celach, znaczeniu tematu, treści i genezie;

1 pkt: prezentacja ogólnikowo przedstawia projekt filmu dokumentalnego;

2 pkt: prezentacja wykazuje znajomość tematu i sporą ilość kluczowych informacji o projekcie filmu dokumentalnego;

3 pkt: prezentacja w sposób twórczy i kreatywny przedstawia kluczowe informacje o projekcie filmu dokumentalnego; wypowiedź szczegółowo i skrupulatnie opracowuje projekt, skupia się na celach i podkreśla temat;

4. Adekwatne streszczenie filmu w pigułce

0 pkt: brak poprawnego streszczenia filmu

0,5 pkt: obecność skrótego streszczenia filmu, ale nie ma odpowiedniej struktury czy objętości

1 pkt: adekwatne i skróte streszczenie projektu filmu

2 pkt: streszczenie filmu na wzór logline'u, dopracowane, niezwykle ciekawe i przykuwające uwagę, twórczo nawiązujące do pomysłu na film

5. Referencje filmowe

0 pkt: brak referencji filmowych

0,5 pkt: obecność referencji filmowych niespójnych z projektem filmu

1-1,5 pkt: referencje filmowe spójne z projektem filmu i twórczo korespondujące z tematem

6. Atrakcyjność projektu. Czy zostały w prezentacji zawarte elementy atrakcyjne dla osoby potencjalnie finansującej projekt?

0 pkt: brak elementów wskazujących atrakcyjność projektu;

0,5 pkt: w prezentacji przywołano do dwóch elementów atrakcyjnych dla potencjalnego finansującego;

1 pkt: w prezentacji przywołano więcej niż dwa elementy atrakcyjne dla potencjalnego finansującego;

1,5 pkt: prezentacja jest w pełni atrakcyjna z punktu widzenia wartości dla inwestora, w całości spójna; autor/ka prezentuje pełne zrozumienie, czym jest pitch deck i jaką ma funkcję;

7. Zidentyfikowanie docelowych odbiorców i uargumentowanie, dlaczego projekt jest wartościowy. Wraz z planem na promocję i dystrybucję filmu.

0 pkt: brak informacji o odbiorcy, brak planu na promocję i dystrybucję

1 pkt: zarys planu na promocję i dystrybucję, tylko zarysowany odbiorca docelowy

1,5 pkt: częściowo zidentyfikowany docelowy odbiorca i/lub częściowo uargumentowana wartość projektu, częściowy plan na promocję i dystrybucję

2 pkt: zidentyfikowany odbiorca; czytelnie i kreatywnie uargumentowana wartość projektu; ciekawy i wyczerpujący plan na promocję i dystrybucję

8. Zachowanie wytycznych formatowania (forma prezentacji), np. nadanie tytułu, logiczny układ slajdów, dobre proporcje tekstu i grafiki, klarowne nagłówki, W tym zachowanie objętości do 15 slajdów.

0 pkt: brak formatowania. Brak zachowania objętości

0,5 pkt: częściowo zgodne z formatowaniem

1 pkt: zachowanie wytycznych formatowania, w tym zachowanie objętości

9. Spójność wizualna, estetyka i przejrzystość (paleta kolorów, czytelność) oddająca ton i styl narracyjny dokumentu

0 pkt: brak spójności, przejrzystości, niechlujność;

0,5 pkt: wystarczająco spójna wizualnie i przejrzysta;

1 pkt: bardzo dobrze oddająca ton i styl narracyjny dokumentu, w pełni przejrzysta prezentacja i spójna wizualnie;

10. Spójność merytoryczna, tj. uporządkowanie argumentów

0 pkt: brak spójności merytorycznej;

0,5 pkt: prezentacja częściowo spójna merytorycznie;

1 pkt: w pełni spójna merytorycznie;

Wskazówki

1. ZASTANÓW SIĘ, CZYM JEST FORMA PITCH DECK

Pitch deck to prezentacja dla osób, które mogą zainwestować w Twój film. Powinna zawierać podstawowe informacje o projekcie, m.in. tytuł, długość filmu, streszczenie w formie *logline'u* (jedno lub dwa zdania, będące pigułką zamysłu całego filmu), genezę pomysłu. Powinien też uwzględniać gatunek i stylistykę, zawierać referencje (podobne filmy lub dzieła artystyczne) oraz propozycje osób, do których planujesz dotrzeć (potencjalny widz). Uwzględnij potencjał filmu. Najważniejsze jest nie zatracić tematyki, której dotyczy twój film dokumentalny. Być może to właśnie firma proekologiczna chce zainwestować w Twój dokument. Przekonaj ich argumentami rzeczowymi, że to Ty posiadasz ekspercką wiedzę i nadajesz się, aby zrealizować ten film.

Ocenie podlegać będzie zarówno poziom oryginalności i atrakcyjności prezentacji tematu, klarowność argumentacji, argumentacja ekologiczna, jak i zdolność do wzbudzania zainteresowania potencjalnych inwestorów.

2. ZASTANÓW SIĘ, JAK ZAPREZENTOWAĆ SWÓJ POMYSŁ

Zwróć uwagę, aby dopracować:

Logline. *Treatment* to streszczenie scenariusza. *Logline* to jeszcze prostsze i bardziej skrócone streszczenie pomysłu na film, po przeczytaniu którego producent zacieka się projektem i zwróci uwagę na Twój dokument. To jedno rozbudowane zdanie lub maksymalnie dwa (najczęściej ma objętość do 40 słów), które przekazuje, o czym jest film. Prezentuje najważniejsze założenia projektu i jest ważnym narzędziem marketingowym, który ma za zadanie sprzedanie scenariusza filmu. To zdanie musi być chwytliwe i musi intrygować. Pamiętaj o stawce, czyli o niesionym przesłaniu twojego filmu

Referencje filmowe. Przedstawienie w pitch decku podobnych do twojego pomysłu filmów czy dzieł artystycznych pozwala na szybsze zrozumienie Twojej wizji twórczej, Twojego zamysłu artystycznego. Referencje ułatwiają przełożenie pomysłu na konkretne, wyobrażalne i znane przykłady. Jest to niezwykle istotny element, wpływający na potencjał sprzedażowy filmu. Blake

Snyder w książce o pisaniu scenariuszy „Uratuj kotka!” przywołuje takie słowa producenta wykonawczego: „Daj mi to samo..., ale inaczej”. Powoływanie się na istniejące filmy pozwala zrozumieć potencjał Twojego filmu.

3. ĆWICZENIE POMOCNICZE

Przypomnij sobie pięć swoich ulubionych filmów, spróbuj napisać dla nich *logline’y*, tak jakby była ci poświęcona tylko minuta na sprzedanie pomysłu na ten film. Lubisz te filmy, ale jak w skrótowy sposób namówić kogoś do ich sfinansowania? Kto wyda ogromny budżet na przykład na podróż przez 25 krajów, jak to było w przypadku filmu „Samsara” w reżyserii Rona Frickego z 2011 roku?

Lista plików

Zadanie nr 1. Dokumentacja na temat materialności filmu:

1 plik w formacie .pdf składający się z dwóch stron – Wizualnej mapy wiedzy (pierwsza strona) oraz bibliografii (druga strona)

Zadanie nr. 2 Przygotowanie treatmentu krótkometrażowego filmu dokumentalnego:

1 plik w formacie .pdf składający się z 5 stron znormalizowanego maszynopisu (wielkość czcionki 12, Time New Roman, odstępy 1,5).

Zadanie nr 3. Stwórz prezentację typu pitch deck

1 plik w formacie .pdf składający się z prezentacji nie dłuższej niż 15 stron.

Pliki wysłane w formacie innym niż .pdf nie spełniają wymogów formalnych i nie będą brane pod uwagę.

KONTAKT:

Biuro Organizatora Olimpiady mieści się w siedzibie Filмотeki Narodowej – Instytutu Audiowizualnego

ADRES KORESPONDENCYJNY:

ul. Wałbrzyska 3/5, 02-739 Warszawa

olimpiada@fina.gov.pl

Warszawa, 2025 r.

ORGANIZATOR:

Filмотeka Narodowa
Instytut Audiowizualny

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

WSPÓŁFINANSOWANIE:

POLSKI
INSTYTUT
SZTUKI
FILMOWEJ

PATRONAT HONOROWY:

Minister
Edukacji

OLIMPIADA WIEDZY O FILMIE I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ

Olimpiada wiedzy o filmie i komunikacji społecznej Poradnik dla uczniów i nauczycieli

ILUSTRACJE NA OKŁADKACH: kadr z filmu *Pierwszy, drugi, trzeci* (1964), reż. Daniel Szczechura

KOORDYNACJA OLIMPIADY: Iwo Maciak, olimpiada@fina.gov.pl

AUTORZY OPRACOWAŃ: Michał Pabiś-Orzeszyna, Malwina Czajka-Jaworek,

PROJEKT GRAFICZNY: Zofia Konarska

SKŁAD: Tadeusz Czebiółko

Filmoteka Narodowa - Instytut Audiowizualny
ul. Wałbrzyska 3/5, 02-739 Warszawa, fina.gov.pl

Warszawa, 2025 r.

WSPÓŁFINANSOWANIE:

PATRONAT HONOROWY:

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

PARTNERZY:

Pełna lista festiwali i szkół partnerskich dostępna jest na stronie [Olimpiady](#)

WYDANIE: 2025 ROK

FILMOTEKA NARODOWA
INSTYTUT AUDIOWIZUALNY